

Conservatori de Música dels Pirineus

Orientacions per la prova específica d'accés als ensenyaments de grau professional de música

orientacions per a la prova d'accés a

➔ SISÈ CURS

PRIMERA PART DE LA PROVA

➔ Harmonia clàssica

introducció

D'acord amb el que disposen el Decret 25/2008, de 29 de gener, pel qual s'estableix l'ordenació curricular dels ensenyaments de música de grau professional i se'n regula la prova d'accés i l'Ordre EDU/31/2009, de 4 de febrer, per la qual s'estableix l'organització de les proves específiques d'accés als ensenyaments professionals de música, el Conservatori de Música dels Pirineus publica aquestes "Orientacions per a la prova específica d'accés als ensenyaments de música de grau professional".

La finalitat d'aquesta prova és la comprovació del grau de maduresa, condicions, coneixements i capacitat de l'aspirant per iniciar els estudis en el segon curs d'aquesta etapa.

La prova consta de dues parts, una de llenguatge musical i una d'instrument. Les parts s'han de qualificar de zero a deu punts i cal una qualificació mínima de cinc punts en cadascuna per establiment d'una nota global.

Aquest document pretén ser una eina útil per a l'alumnat aspirant als estudis professionals de música, així com per al professorat que té la tasca de la seva preparació.

6è curs

primera part de la prova

↘ Harmonia clàssica

Aquesta part de la prova consisteix a resoldre qüestions que permetin verificar les condicions i els coneixements específics que l'aspirant té d'harmonia, que li permetin cursar amb aprofitament els estudis de sisè curs de grau professional de música.

Les qüestions es distribuïran en els apartats següents:

- Apartat 1. Educació de l'oïda
- Apartat 2. Audició i història de la música
- Apartat 3. Anàlisi
- Apartat 4. Creació

Entre parèntesis s'indica la qualificació màxima de cadascun dels apartats d'aquesta part de la prova d'accés.

Educació de l'oïda

(2,5 punts)

Aquest apartat de la prova es valorarà sobre 2,5 punts i inclourà algun/s dels següents exercicis:

Dictat melòdico-rítmic a una veu

Transcripció tant de notes com de ritme d'un fragment musical d'una extensió màxima d'aproximadament 20 pulsacions de les següents característiques:

- Compassos simples d'unitat de temps negra o compàs binari compost d'unitat de temps negra amb punt. Pot incloure canvis de compàs.
- Rítmica mínima de fusa.
- La tonalitat del fragment pot ser del sistema tonal, sistema modal o atonal. En els casos de tonalitats Majors o menors, el fragment pot presentar qualsevol armadura, i pot contenir alteracions accidentals provinents de l'harmonia cromàtica.
- Àmbit entre el do 1 – do 5.
- En clau de sol en 2a o bé en clau de fa en 4a. En funció del registre l'aspirant triarà la clau més adequada per la transcripció i si s'escau, podrà fer servir el recurs del canvi de clau.

Dictat polifonicoharmònic

Transcripció de notes i ritme d'un fragment a dues veus d'una extensió màxima d'aproximadament 20 pulsacions de les següents característiques:

- Compassos simples d'unitat de temps negra i compostos d'unitat de temps negra amb punt.
- Rítmica mínima de semicorxeres.
- Tonalitat major o menor fins a quatre alteracions a l'armadura.
- La veu superior s'haurà d'escriure en clau de Sol mentre que la veu inferior s'escriurà en clau de Fa en 4a.
- Textura de melodia acompanyada, homofònica i/o polifònica. En aquest darrer cas, entre ambdues veus hi pot haver algun tipus d'imitació.
- La partitura pot incloure una tercera o quarta veu que estaria escrita a la partitura que es faciliti a l'aspirant per a realitzar la prova i òbviament no s'hauria de transcriure.

Dictat d'acords, intervals i escales

Identificació d'intervals melòdics i harmònics, escales, acords i progressions harmòniques de les següents característiques:

- Intervals: qualsevol tipus d'interval simple o compost.

- Escales: qualsevol tipus d'escala del sistema tonal, del sistema modal o d'altres escales del currículum de grau professional.
- Acords: qualsevol dels acords tríades, acords de sèptima i acords de novena. Totes aquests tipus morfològics poden estar en estat fonamental i en qualsevol de les inversions.
- Progressions d'acords: les progressions de la cadència autèntica perfecta, la cadència autèntica imperfecta, la semicadència, la cadència plagal i la cadència trencada. Les cadències poden incloure l'ús del sis quatre cadencial i/o acords de dominant secundària (principalment, l'acord de la dominant de la dominant) en la situació de pre-dominant.

Transcripció escrita d'un fragment musical

Transcripció de notes i ritme d'un fragment, així com de les dinàmiques i articulacions, d'un fragment musical extret de l'audició. L'extensió s'ajustarà a les característiques d'un tema provinent de la literatura musical. En aquest exercici, l'aspirant escoltarà el fragment en la interpretació original de la partitura és a dir amb les característiques tímbriques originals.

El principal objectiu és que l'aspirant faci la transcripció melòdica del tema però es valorarà positivament si és capaç de reconèixer l'harmonia. En aquest cas l'aspirant pot expressar-la amb notació musical o bé indicant el tipus d'acord i disposició (estat fonamental o inversió) amb algun tipus de xifrat.

Audició i història de la música

(2,5 punts)

Aquest subapartat es valorarà sobre 2,5 punts i inclourà un mínim un exercici.

L'exercici/s d'aquest apartat té per objectiu mostrar el reconeixement auditiu de diversos aspectes i elements musicals com ara l'harmonia, timbres, textures, tempo, forma, gènere i estil, així com la seva contextualització de l'obra escoltada.

L'aspirant escoltarà un fragment musical, o si s'escau, diversos fragments, i haurà de contestar a les qüestions referides als següents paràmetres:

- Identificar aspectes rítmics. Discriminació i anàlisi perceptiva si s'escau del tempo (*presto, vivace, allegro, andante, moderato, adagio, largo i lento*), la mètrica i el compàs, els patrons i canvis de figuració rítmica o bé les dissonàncies rítmiques (sincopa, contratemps i hemiòlia).
- Identificar aspectes de la dimensió tonal (melòdics i harmònics). Discriminació i anàlisi perceptiva de la tonalitat, la tessitura i l'àmbit, els començaments (anacrusi, tètic, acèfal), i el finals (suspensiu-conclusiu) de la frase, els processos complementaris de tensió i distensió i d'antecedent-conseqüent, el tractament del material melòdic: diatonisme (tonal/modal) / cromatisme, el tipus de perfil melòdic o el tipus de moviment (predominant per passos o graus conjunts, salts o equilibri d'ambdós) o bé algun tipus de progressió harmònica o algun tipus d'acord.
- Identificar aspectes estructurals/ formals. Discriminació i anàlisi perceptiva si s'escau dels elements estables (motius, temes, frases), els elements de transició (passatges pont i conductius), les principals característiques estructurals del conjunt d'una secció, el nombre de seccions, o bé, la forma global de l'obra en el cas que aquesta s'escolti íntegrament.
- Aspectes tímbrics / agrupació instrumental. Discriminació i anàlisi perceptiva si s'escau en el reconeixement de la formació instrumental i/o vocal en la seva globalitat (orquestra, grup de cambra, cor, orquestra i cor, duet, solista acompanyat, etc.), el reconeixement dels principals instruments o de la tessitura de les principals veus solistes o bé la determinació dels diàlegs més sobresortints entre instruments, entre veus o entre veus i instruments.
- Aspectes dinàmics. Discriminació i anàlisi perceptiva si s'escau dels diferents graus d'intensitat sonora, l'ús de crescendo i/o decrescendo (paper dels reguladors), l'ús dels contrastes entre forte i piano, la importància del paràmetre de la dinàmica en l'obra.

- Aspectes texturals. Discriminació i anàlisi perceptiva si s'escau de la textura polifònica (o contrapuntística), la textura homofònica (o acòrdica), la textura de melodia acompanyada, la monòdica, o l'heterofonia en la música contemporània i algunes músiques de caire ètnic o popular contingut propi: música contemporània (el puntillisme) i algunes músiques ètniques.
- Aspectes estilístics. Identificar l'època en que es va compondre l'obra o el gènere musical a la que pertany reconeixent els elements musicals caracteritzants d'un estil musical i contextualitzar el fragment musical.

Anàlisi

(2,5 punts)

Aquest apartat es valorarà sobre 2,5 punts i inclourà un mínim un exercici.

L'exercici/s d'aquest subapartat consistirà en analitzar un fragment musical quant a la forma, tonalitat, acords, cadències, figuracions rítmiques, compàs, línia melòdica...

L'aspirant haurà de respondre a preguntes relatives a la forma, la melodia, l'harmonia i el ritme d'una obra o fragment proposat.

Qüestions que es poden plantejar:

- Relacionades amb la dimensió temporal. Identificar i explicar si s'escau el compàs, així com identificar les figuracions rítmiques més destacades, tant de determinats motius, com de l'obra en general.
- Relacionades amb la dimensió tonal. Identificar si s'escau la tonalitat i el mode, el tipus d'inici (anacrusi, acèfal, tètic), les frases i les seves divisions internes (frases, semifrases), el tipus de perfil o disseny melòdic (escala ascendent o descendent, arpegis, salts melòdics més significatius, notes de pas i brodadures), tipus d'acords (morfologia), les funcions tonals i progressions harmòniques (sintaxi harmònica), així com l'ampliació de la tonalitat mitjançant modulacions i relacions harmòniques amb les diferents regions (sintaxi tonal).
- Relacionades amb la dimensió estructural/formal. Identificar a partir de l'anàlisi escrit si s'escau les parts més importants en les que s'articula l'obra (seccions i frases), les funcions formals de les seccions i la forma de l'obra. Saber fer l'esquema corresponent amb lletres, funcions, tonalitats, etc.

Creació

(2,5 punts)

Aquest apartat de la prova es valorarà sobre 2,5 punts i inclourà algun/s dels següents exercicis:

Realització d'un baix continu

Esriptura de l'harmonia a partir d'un baix continu.

L'enunciat d'aquest exercici inclourà un text musical consistent en un baix continu que com és habitual expressarà l'harmonia amb baix xifrat.

La realització de l'harmonia s'escriurà a tres veus en un pentagrama amb clau de sol com si fos la part que desenvoluparia l'intèrpret amb la ma dreta en un teclat.

El xifrat usat serà el funcional i no incloure detalls idiomàtics propis d'alguns xifrats d'època barroca.

El xifrat pot indicar notes estranyes a l'harmonia així com notes alterades i/o modulacions.

L'aspirant pot incloure detalls melòdics a la realització però els haurà d'identificar.

Harmonització d'una melodia

Esriptura d'un suport harmònic per a una melodia.

L'enunciat d'aquest exercici inclourà un text musical consistent en una melodia a partir de l'anàlisi de la qual, l'aspirant haurà de crear un acompanyament harmònic.

La realització de l'harmonia podrà escriure's amb una textura de melodia acompanyada o amb una textura homofònica de cor mixt a 4 veus.

A més a més de la funcionalitat de l'harmonia, en aquest exercici es valorarà positivament la diversitat en la morfologia harmònica i l'originalitat en la sintaxi.

L'aspirant pot incloure detalls melòdics a la realització però els haurà d'identificar.

Creació a partir d'una progressió d'acords

Esriptura d'una estructura harmònica a partir d'una successió d'acords.

L'enunciat d'aquest exercici inclourà una progressió d'acords expressats amb el xifrat de graus. Aquest enunciat pot també incloure si s'escau, el baix xifrat per indicar les inversions.

La realització de l'harmonia podrà escriure's amb una textura de melodia acompanyada o amb una textura homofònica de cor mixt a 4 veus.

L'enunciat pot demanar que aquest progressió harmònica la completi l'aspirant amb algun tipus de progressió (un tipus de progressió cadencial, una progressió de quintes, etc.) o bé amb algun tipus de modulació.

L'enunciat pot especificar que l'aspirant hagi d'expressar determinades morfologies harmòniques i/o disposicions en algun punt de la successió d'acords.

L'aspirant pot incloure detalls melòdics a la realització però els haurà d'identificar.

L'enunciat de qualsevol dels tres tipus d'exercici pot demanar que l'aspirant pot demanar l'anàlisi harmònic havent d'identificar tant la morfologia harmònica com la sintaxi harmònica i tonal. En aquest cas l'aspirant haurà d'evidenciar el coneixement dels diferents sistemes de xifrat de l'harmonia (xifrat del baix continu, xifrat de graus/funcions i el xifrat del jazz i la música moderna).

Finalment, l'enunciat de qualsevol dels tres tipus d'exercicis pot demanar que es realitzi una melodia a partir del treball harmònic realitzat. En aquest cas, si s'escau, l'enunciat pot incloure algunes pautes referents a:

- elements musicals de la dimensió temporal: el compàs, i/o algun patró rítmic;
- elements musicals de la dimensió tonal: alguns intervals, algun tipus d'escala i/o l'àmbit;
- elements musicals de la dimensió estructural: tipus de frase, tipus d'inici i final de les frases;

O que la creació melòdica s'ajusti a les característiques d'un instrument o d'una veu. Això exigirà a l'aspirant el coneixement de les claus pròpies de l'instrument, la tessitura i si s'escau, l'interval i el procediment de transposició.